Caiete de comunicare

Universitatea „Vasile Alecsandri”
din Bacău

Facultatea de Litere

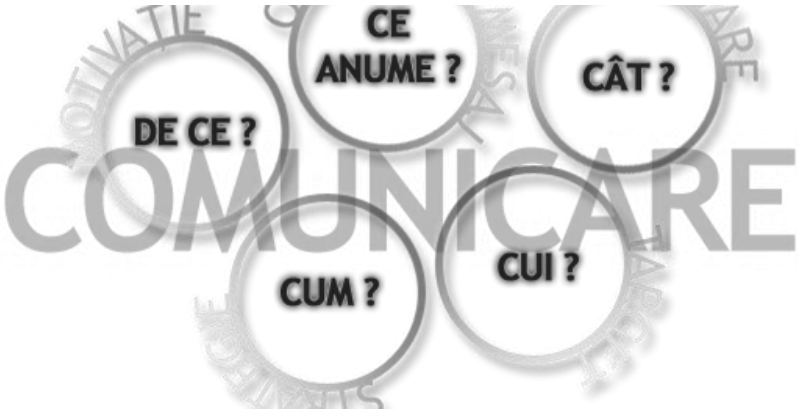

Revistă a studenţilor de la
Comunicare şi relaţii publice

An II

Nr. 1

2012

ISSN 2247 – 2576

Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Facultatea de Litere

Caiete de comunicare

2012

An II, Nr. 1

Publicaţia apare în cadrul programului de studii **Comunicare şi relaţii publice** de la Facultatea de Litere a Universităţii „Vasile Alecsandri” din Bacău

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
Bacău, str. Spiru Haret nr. 8, 600114
REDACTOR-COORDONATOR:
Asist. dr. Florinela Floria
Membri fondatori: Gheorghe Platon, Dan Bârjoveanu, Alexandra Corolea
SECRETARIAT DE REDACŢIE:
Mărioara Creangă, Sandra Ciobanu, Alina Neagu
ACTUALITATEA
Evenimente şi interviuri
Text: Ioana Pepelia, Elena Roşu
Foto: Tudor Toma , Sandra Ciobanu
Observatori media: Alexandra Grapă, Andreea Jigău, Andreea Frunză
STUDII, ESEURI:
Andra Arseni, Sabina Eupran
CONSILIER EDITORIAL : conf. univ. dr. Gabriel Mardare

Editor: Editura „Alma Mater” Bacău.
Multiplicarea a fost realizată la tipografia editurii

ISSN 2247 – 2576

O MESERIE A DUBLULUI CÂŞTIG

Alexandra Corolea

La mai bine de jumătate de an de când am terminat facultatea pot spune cu toată convingerea că anii studenţiei sunt una dintre cele mai frumoase perioade ale vieţii. Absolvirea facultăţii schimbă radical modul cum eşti privit, cei din jur având alte aşteptări de la tine. Perioada de după absolvire este ca cea a unei mame după ce naşte, spun acest lucru gândindu-mă la colegele mele care au devenit mămici, îţi trebuie o perioadă de acomodare, să realizezi că în octombie nu te mai întorci la facultate, iar găsirea unui loc de muncă este o prioritate. Un asemenea loc de muncă în domeniu poate fi privit ca o adevărată realizare, deşi ca de fiecare dată, proverbele româneşti au câte un sâmbure de adevăr, sfatul să ai grijă ce-ţi doreşti fiind unul pe care poţi conta.

Prima meserie pe care e obligatoriu să o ai, dacă nu din timpul facultăţii, atunci neapărat după este aceea de voluntar. Este meseria universală, la care oricine poate opta doar dacă are în CV bune intenţii şi dorinţa de a ajuta. Voluntariatul este meseria dublului câştig: ajuţi pe alţii ajutându-te pe tine. După terminarea facultăţii, fiind obişnuit să ai un program, un ritual zilnic, când toate acestea dispar, dacă nu găseşti un loc de muncă destul de repede poţi avea vaga impresie că nu eşti util. Astfel, voluntariatul îţi aduce satisfacţii şi real ajutor pentru cei care au nevoie. Totodată, voluntariatul înseamnă relaţii, colaborare, prieteni, interese comune. Timp de patru luni de la terminarea facultăţii am profitat de vacanţă, implicându-mă în diverse activităţi de care nu aveam timp în timpul facultăţii: club foto, organizare de evenimente, diferite colaborări cu presa locală. Apoi, când octombrie a venit iar eu nu mai aveam motiv să-mi fac bagajele şi să aştept să înceapă facultatea, a venit timpul să decid ce urmează să fac.

Prima mea iubire, presa scrisă mă atrăgea ca un magnet, având o idée despre ce este vorba dintr-o colaborare de acum câţiva ani la un ziar local şi din colaborarea din timpul facultăţii. Acum lucrez în presă. Şi ăsta e singurul lucru pe care îl fac pentru că timp de altceva nu mai e. Nu credeam în expresia "căsătorit cu locul de muncă", dar acum sunt perfect de acord. Meseria asta este una dintre cele pe cât de fascinane, pe atât de dificile. Dacă i-aş face o analiză asemănătoare celei SWOT, în amintirea cursului de marketing politic, primele lucruri care îmi vin în minte la avantaje sunt faptul că niciodată nu ştii exact ce vei face în ziua respectivă, cu ce situaţii şi oameni întâlneşti şi că mediul în care lucurezi este de aşa natură încât să fii surd şi să nu rămâi cu sfaturi şi poveşti de viaţă de la cei care stau cu mâna întinsă după colţ, până la cei care sunt admiraţi de întreaga Europă. Dar dacă

eşti la început să nu fii dezamăgit când îţi dai seama câte interese se ascund în spatele feţelor zâmbitoare şi nici să nu te simţi neputiincios. De asemenea, să nu uiţi că niciodată nu ştii când ajungi acasă, nu ai un program fix, zilele libere, sunt numai oficial libere. Iar pentru cele împătimite de modă, uită de tocuri.

Ca în orice meserie învaţă să ai la tine mereu un zâmbet indiferent dacă răspunsul nu este cel pe care ţi-l doreai, cei şapte ani de acasă să fie nelipsiţi iar modul în care comunici informaţia pe care o deţii să nu-ţi dea motive să pleci capul la viitoarea întâlnire cu persoana respectivă. Presa te scapă de monotonie, dar te scapă şi de timpul liber, îţi dă posibilitatea să descreţeşti frunţi, să cunoşti oameni remarcabili, dar te seacă de energie. În acelaşi timp, îţi poţi da seama de importanţa cuvintelor, munca ta dispare a doua zi la coş în formatul material, dar rămâne să dăinuie printre gândurile cititorilor.

Alteritatea feminină în viziunea Lui

Ana-Nicoleta Crăciun
Master Discurs şi comunicare

Alteritatea desemnează esenţa „Celuilalt" văzut ca: Aproape, Departe, Diferit, Altul.

Pentru un bărbat, femeia este toate acestea la un loc, dar este şi Altceva, acel Ceva care a fost creat pentru a-l completa, ea nu este pentru el o separare, ci o alăturare în formarea întregului. Femeia nu este sinele, ea este sinea bărbatului, iar dacă sinele ţine de anorganic, de spiritual, sinea se referă la ceea ce este organic. Dacă Noica afirma că „tot ce se mişcă în lumea omului se mişcă de la eu la sine", putem spune că tot ce se mişcă în lumea bărbatului se mişcă de la El la Ea. Versurile din poezia Replicile de Mihai Eminescu se potrivesc foarte bine perechii umane: „Tu eşti o noapte, eu sunt o stea" - spune poetul către iubita sa, iar aceasta răspunde: „Eu sunt un haos, tu o lumină". Poetul (sinele) răspunde: „Eu sunt un cuget, tu o problemă". Din aceste versuri reiese că sinele, ca expresie a conştiinţei masculine, vine să proiecteze lumină în întunericul sinei. Sub chipul de cuget şi problemă, sinele şi sinea alcătuiesc - spunea Noica - „perechea absolută", deci „numai împreună bărbatul şi femeia formează omul complet". (Kant)

Femeia este un dat şi nu poate fi percepută de către bărbat ca alter ego, decât prin intermediul unei legături pe care o stabileşte acesta cu el însuşi. Femeia este descrisă de cele mai multe ori ca fiind de neînţeles, însă bărbaţii ar trebui să-i urmeze lui Oscar Wilde: „Femeile sunt creaturi menite să fie iubite, nu înţelese", sau să se resemneze

precum Sigmund Freud: „Marea întrebare, la care nu ştiu să răspund în ciuda a treizeci de ani de studiu despre femei, este următoarea: Ce vrea de fapt o femeie?”.

Imaginea femeii în literatură de-a lungul timpului a fost când reprezentată de critică, când de evaluări pozitive, nu au lipsit nici ironiile la adresa femeii, dar nu ne putem plânge nici de lipsa laudelor.
În concluzie, „Bărbatul şi femeia se caută în vălmăşagul imens al vieţii omeneşti. (…) Căutarea reciprocă, inconştientă şi irezistibilă, e însuşi rostul vieţii omului.” (Liviu Rebreanu, Adam şi Eva).

Dialog cu propriul Eu

Elena Ciobanu

Comunic, deci exist…

Mă surprind uneori pierdută prin gânduri, încerc să mă regăsesc din multitudinea de contemplații și mă pomenesc uneori că vorbesc singură. M-aș crede nebună dacă mi-aș auzi glasul, doar că liniștea în care sunt aruncată mă asigură că-s în regulă și-mi dau seama că în necunoscutul ființei mele mai există cineva, o altă Eu care indiferent de situație îmi este alături. Poate din acest motiv nu mi-e frică de singurătate, pentru că știu cu siguranță că există în lumea asta cel putin o persoana care mă cunoaște cu adevărat și mă înțelege corect: Eu însămi. Cu cât mai mult imi abordez sinele, cu atât mai puternică mă simt, cu atât mai încredințată că orice s-ar întâmpla voi putea regenera… În principiu, e un cerc vicios, atâta timp cât comunic- exist, și atâta timp cât exist, am posibilitatea să comunic…măcar și cu mine însămi.

Ce este defapt această comunicare intrapersonală, cum vede știința conceptul de sine și mai ales cum influențează comunicarea cu noi înșine la dezvoltarea propriilor personalități sunt câteva întrebări care mă frământă și la care am încercat să dau răspuns prin intermediul acestei lucrări.

În cartea „Comunicare eficientă”, Ion-Ovidiu Pânișoară susține că termenul de comunicare intrapersonală se referă la gânduri, la sentimente și la modul în care ne vedem noi înșine; suntem- în această perspectivă- simultan emițător și receptor al comunicării. Autorul îl citează pe Berger și mai aduce o definiție a conceptului: „comunicarea intrapersonală se referă la gândirea și activitățile de procesare a informațiilor care nu sunt observabile extern, cu toate că persoanele interesate pot să aibă acces la date despre acest proces. La acest nivel de analiză suntem focalizați în special pe căutarea în afară, receptarea, interpretarea, și, mai departe procesarea mesajelor sau semnalelor primite din mediul înconjurător, de la obiecte, evenimente sau alte persoane”. Astfel, putem afirma că procesul de comunicare intrapersonală este influențat de către toate celelalte tipuri de comunicare; în această ordine de idei, ea poate fi- la un nivel primar- cel mai simplu mod de a comunica, iar- la un nivel secundar- atunci când ținem cont de toate influențele interpersonale, de grup și publice, cea mai complexă, incluzând referențialul finalităților. În acest mod, din perspectiva autoevaluării, este necesară utilizarea unor criterii care trebuie să conțină pe de o parte elemente obiective, de relevanță socială, în raport cu individul, și, pe de altă parte, mecanismele interne trebuie să se structureze într-o determinare subiectivă a valențelor individuale, percepute ca atare de către indvidul însuși. Construirea și dezvoltarea

acestor criterii flexibile, permanent adaptabile la fluxul de informații, trăiri și reziduri comunicaționale din mediu, oferă imaginea complexității intrapersonale. De asemenea, Ion-Ovidiu Pânișoară atinge și un alt aspect: comunicarea intrapersonală este într-adevăr influențată de mediul comunicațional extern, dar relația este bilaterală și adaptivă, în sensul că, simultan, transformările la nivelul comunicării intrapersonale oferă surse de schimbare pentru însuși mediul comunicațional și chiar asupra criteriilor adaptive, la care autorul făcea referință mai devreme.

Astfel, a comunica cu noi înșine înseamnă, defapt, posibilitatea de a prelucra un spectru larg de informații ce țin atât de mediul în care ne formăm, cât și de noi ca personalități individuale. Comunicarea intrapersonală influențează cunoașterea Eu-lui personal și favorizează cultivarea respectului de sine, cât și încredereii în forțele propriile și viziunilor asupra a ceea ce ne înconjoară.

Andra Șerbănescu menționa că nivelul comunicării intrapersonale este nivelul la care, prin intermediul unui discurs reflexiv, individul comunică cu sine însuși în scopul autocunoașterii. Conștiința de sine (engl. self-awareness), ca rezultat al autoevaluărilor, al reflectării propriei persoane în discursul și atitudinile celorlalți și al comparațiilor sociale pe care individul le face cu ceilalți, influențează modul în care individul se relaționează cu semenii prin comunicare. Dinamica egoului, adică a relației individului cu sine și cu ceilalți, a fost explicată de Luft și Ingham prin așa-numita „fereastra Johari”:

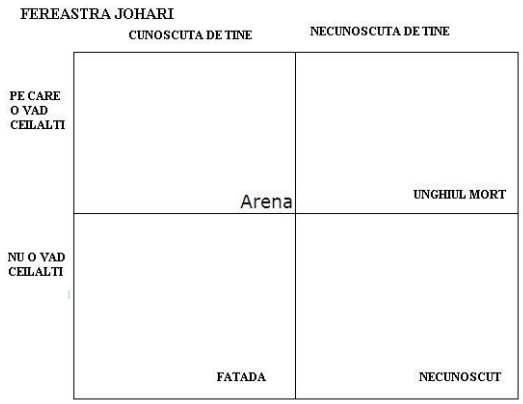

Cele patru ferestre delimitate în desen se constituie la intersecția a două axe- „cunoscut/necunoscut” și „sine/ceilalți”- și sunt interdependente în privința dimensiunilor: modificarea dimensiunilor unei ferestre implică modificări în dimensiunile celorlalte trei. Fereastra numită „Arena” se constituie la intersecția axelor „Cunoscut de tine” și „Pe care o văd ceilalți”, cuprinzând acele trăsături ale individului pe care atât el însuși, cât și ceilalți și le atribuie. Zona numită „Unghiul mort” se constituie la intersecția axelor „Pe care o văd ceilalți” și „necunoscută de tine”, cuprinzând trăsături ale individului de care el însuși nu este conștient, dar care îi sunt atribuite de ceilalți. Zona numită Fațada se constituie la intersecția axelor „Nu o văd ceilalți” și „Cunoscută de tine”, cuprinzând acele trăsături ale personalității pe care individul le lasă să transpară în interacțiunile sociale, presupunând însă și altele, ascunse, nearătate interlocutorilor. Zona „Necunoscut” se constituie la intersecția axelor „Necunoscută de tine” și „Nu o văd ceilalți”, cuprizând acele elemente in-/subconștiente de personalitate.

Calităţile de comunicator ale individului depind de dimensiunile corelate ale acestor ferestre. Cu cât zona cunoscută sinelui este mai mare, cu atât individul are abilităţi mai mari de relaţionare datorită autocunoaşterii şi capacităţilor de automonitorizare a comportamentelor comunicative; cu cât zona necunoscută sinelui este mai mare, capacităţile de relaţionare, de automonitorizare şi de control comunicativ sunt mai scăzute; cu cât zona cunoscută celorlalţi este mai mare, cu atât individul are deschidere comunicativă mai mare, prezintă flexibilitate comunicativă, dar este în acelaşi timp, vulnerabil; cu cât zona necunoscută celorlalţi este mai mare, cu atât individul este mai taciturn, secretos, enigmatic, închis, dar vulnerabil într-o măsură mai mică.

Din cele relatate mai sus, putem observa că autocunoaşterea, condiţionată de comunicarea intrapersonală duce la dezvoltarea abilităţilor de întreţinere a unei interacţiuni eficiente şi îl face pe interlocutor un comunicator de succes. A vorbi cu noi înşine este poate cea mai grea formă de a comunica, mai ales în situaţiile în care suntem cuprinşi de confuzii şi incertitudini. Comunicarea intrapersonală trebuie să se bazeze pe o atitudine pozitivă faţă de propria persoană. Persoanele care au o părere negativă despre sine comunică în mod inevitabil aceste sentimente spre ceilalţi şi este probabil ca aceştia să dezvolte sentimente negative similare. Elementul cheie în gândirea pozitivă este următorul: îndreptarea comunicării cu sine însuşi spre succes şi nu spre eşec; astfel, atunci când ne confruntăm cu o situaţie dificilă trebuie să ne spunem „voi câştiga”, în loc de „probabil o să pierd”. Fiecare individ simte nevoia să intre în „dialog cu sine” pentru a-şi limpezi anumite lucruri, situaţii, relaţii, înainte de a le clarifica cu ajutorul ceorlalţi. Individul se întreabă şi îşi răspunde, analizează, reflectează, ia decizii, repetă în gând measajele dedicate altora. Din punctul de vedere al formării şi dezvoltării personalităţii acest dialog cu sine constituie o practică terapeutică de tip intelictiv şi emoţional: a pune problemele mai întâi în raport cu propria conştiinţă înseamnă o purificare cognitivă, dar şi o descărcare emoţională.

Comunicarea intrapersonală este consilierea individului uman cu sine însuşi, atunci când ascultă „vocea interioară”, astfel se cunoaşte şi se judecă pe sine. Datorită dialogului intrapersonal, individul nu doar gândeşte, analizează şi reflectează, dar evaluează şi ia decizii. Percepţia pe care o avem despre noi înşine este deosebit de importantă pentru că afectează determinant felul în care comunicăm, astfel cunoaşterea personală şi descoperirea sinelui este esenţială în ceeea ce priveşte perceperea noastră ca indivudualităţi de către ceilalţi.

Mă pierd uneori prin gânduri, îmi pun o mie de întrebări şi, deşi nu găsesc toate răspunsurile, ştiu că cel puţin am fost ascultată. Sunt momente când mi-e greu, sau teamă să rostesc, din cauză că nu întotdeauna ceilalţi mă înţeleg corect. Aceste situaţii nu mă aruncă în depresii, doar datorită faptului că am găsit un refugiu în mine însămi şi de fiecare dată când mă simt izolată, îmi vorbesc, comunic, deci simt că exist…

Erasmus, o experienţă de viaţă, de cuget, de simţiri

Ioana Pepelia

Reacţii fel de fel în jurul meu… De la aprobare şi susţinere până la priviri suspicioase şi judecăţi răutăcioase. Măritată, (şi mamă!!!)?! Să plece pentru 5 luni de lângă familie?! Păi… da! Mi-am dorit enorm să obţin această bursă şi iată-mă…

Se făcea că în dimineaţa zilei de 10 februarie, eu şi Adina, colega mea de studiu, să decolăm de pe aeroportul Bacău… pentru ca după două ore de zbor să păşim emoţionate pe tarâm italian. Drumul de la aeroport până în Torino, oraşul gazdă pentru următoarele 5 luni, mi s-a părut infernal de lung. O oră şi-un pic… pentru ca să descopăr un oraş golaş, deşi trotuarele străjuiau o multitudine de clădiri impozante. „Ai să te îndrăgosteşti de oraşul acesta! Te rog să mă crezi…”, îmi şopteşte Adina, simţindu-mi dezamăgirea… Nu comentez nimic… privirea-mi sceptică a fost răspuns. Mi-am revenit, oarecum, dupa primirea călduroasă (şi nu e un stereotip) pe care ne- au făcut- o mama şi fratele Adinei, stabiliţi de câţiva ani în Torino.
În primele săptămâni m-am luptat cu dorul de familie, de casă, de prieteni… dar am reuşit (relativ, repede) să am contact permanent cu ei… telefon, internet… şi lucrurile au început să se aşeze.

ERASMUS…
S-a dat startul… la studiu

La Facultatea de Litere şi Filozofie am ajuns în a doua zi a şederii noastre în Torino. Deşi clădirea era închisă… nu am ratat câteva cadre de început de Erasmus.
Primul curs pe care l-am urmat a fost cel de limbă italiană. Dacă la început a fost interesant… pe parcurs s-a adăugat şi o mare plăcere şi nerăbdare de a fi prezente. O doamnă profesoară plină de energie, de zâmbet şi, nu în ultimul rând, de răbdare! Cu 30 de studenţi veniţi de prin toată lumea (Europa, Canada, Asia, America)… clasa de curs era ca un mic turn Babel. Dar ne-am acomodat repede cu limba italiană, cu modul de predare şi, nu în ultimul rând, cu personalitatea fiecăruia. Şi am trecut linia de start. Au urmat cele patru obiecte de studiu pe specializarea „Ştiinţele comunicării”. Numărul mare de cursanţi prezenţi de fiecare dată… domnii profesori comunicativi, deschişi la ideea de curs interactiv (nu am făcut seminarii), sălile dotate cu aparatura necesară unei predări de calitate, sunt doar câteva aspecte pe care le-am apreciat în decursul a 3 luni şi jumătate de studiu.

Sesiunea

Grea… dar nu imposibilă! Teancuri de cărţi de studiat (în limba italiană…), dicţionare, Cola, bomboane de ciocolată, zeci de foi, juma’ de duzină de pixuri şi nopţi active. Nu a fost uşor nici cu procuratul cărţilor de la biblioteci, deoarece erau împrumutate cu termen de restituire lunar… şi nu existau decât un exemplar, două în cel mai fericit caz.

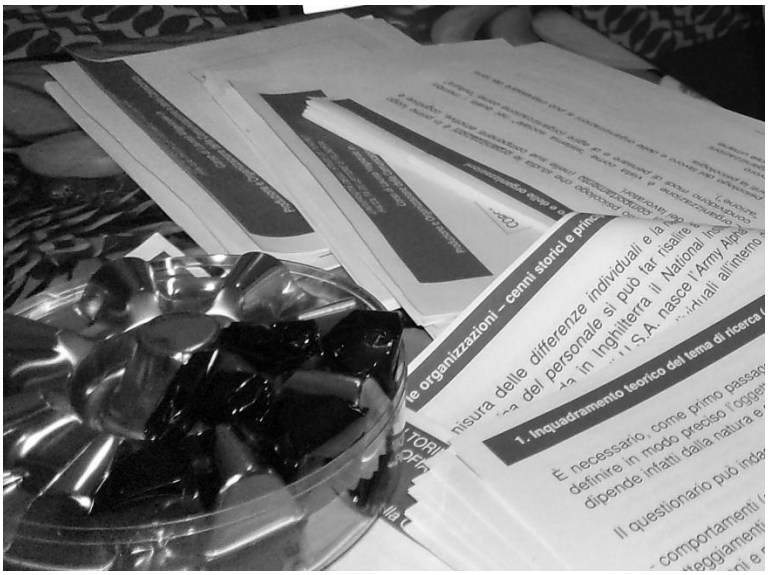

Examenele au fost susţinute oral şi se axau în mare parte pe bibliografia dată la curs. Era musai să lecturezi toate cărţile. N-aveai altă „scăpare”… de promovare… Efectiv, te prezentai la catedră cu teancul în braţe, profesorul alegea una din publicaţii, o răsfoia şi se oprea pe unul din subiecte. Examinarea se desfăşura ca o discuţie liberă, cu păreri pro şi contra, cu argumente. Rapiditatea exprimării studenţilor italieni, metoda, relativ, nouă de examinare, nu au făcut decât să ne sporească

emoţiile, inerente de altfel. Dar… ne-am descurcat! Examene promovate, studente fericite!

Experienţă de viaţă…
Petreceri studenţeşti, prietenii, călătorii

O combinaţie de util cu plăcut. Pentru că week-end-urile erau dedicate întâlnirilor cu prietenii.

Pentru că experienţa „Erasmus" nu a însemnat doar studiu…
A fost şi o oportunitate de a cunoaşte şi de a lega prietenii cu alţi studenţi străini dar şi compatrioţi. Am cunoscut studenţi veniţi cu bursă Erasmus, din Grecia, Bulgaria, Slovenia, Polonia, Suedia, Finlanda, Turcia, Korea, Canada, America de nord, dar şi din Iaşi, Cluj sau Timişoara. Deşi studiam la facultăţi diferite, cursul de limbă italiană ne-a unit. Am început cu o petrecere de „nice to meet you"… în mansarda colegei (acum, prietenei…) poloneze. Eram aproximativ 40 de persoane prezente, din ţări şi culturi diferite, dar, în acea seară, s-a închegat grupul „Erasmuşilor". Stilul în care s-a desfăşurat petrecerea, nonconformismul, discuţiile dezvoltate pe subiecte variate, muzica de calitate… au întrecut aşteptările. Ne-am descoperit, ne-am plăcut ca grup şi am pornit într-o experienţă de neuitat. Au urmat zile sau seri, prînzuri sau cine, pline de râsete, de voie bună, dans sau pur şi simplu discuţii relaxante pe iarba din parc. Nici călătoriile n-au lipsit… întrucât „Our awesome travel group" (al „Erasmuşilor" din noi)… nu s-a dezminţit. Vânători de oferte (pentru că „dincolo" chiar există şi aşa ceva)… am reuşit să colindăm până şi prin Ibiza. O săptămână cu peripeţii şi amintiri amuzante! Ce-i drept, în sesiune s-au mai rărit întâlnirile… dar am continuat să vorbim fie la telefon, fie pe celebrul Facebook. Ne-am încurajat, ne-am felicitat şi, bineînţeles, ne-am întâlnit la final să sărbătorim cum numai noi ştim să o facem.
(În paralel, relaţia mea de amiciţie, în primă fază, prietenie în scurt timp, cu Adina a ajuns să prindă contur de fraternitate. Amândouă am avut zile mai bune, mai

indispuse etc… dar am ştiut să le depăşim, să ne respectăm stările de moment şi, cel mai important, să comunicăm.)

Experienţă de cuget
Am cunoscut şi români…

… stabiliţi de ani de zile în Torino. Familişti sau tineri liberi de orice consimţământ… am petrecut o perioadă frumoasă împreună. Slujba din noaptea Învierii Domnului… m-a impresionat puternic când cântul sfânt s-a unit într-un singur glas… românesc… iar lumina lumânărilor a creionat o hartă a credinţei. Au participat sute de români… deşi locaţia a fost în parcul de lângă una din bisericile ortodoxe din Torino şi afară ploua torenţial.
Nu au lipsit nici tradiţionalele ouă roşii, pasca sau cozonacul pufos… pregătite de tanti Geta, (mama Adinei)… cu atâta drag încât a fost o reală plăcere să ajutăm.
De altfel, în majoritatea timpului petrecut în Torino… s-a gătit tot cu specific românesc. Bineînţeles, nu am ratat nicio lasagna autentică… sau o pizza cu fructe de mare preparată de maestru'. Dar nici salatele… asortate la cartofi pai cu ochiuri…

Experienţă de simţiri…
„I love Torino"…

Ultimele săptămână în Torino… a fost un amestec de sentimente ciudate. Eram bucuroasă şi nerăbdătoare să mă reîntorc la fetita si la sotul meu!!! Clar!!! Aş fi zburat… dacă aş fi putut să pot să-i revăd mai repede pe cei dragi! Însă… nuanţa unui mic regret îmi umbrea zâmbetul. Mi-ar fi placut, mai degrabă, să-i fi adus pe ei

acolo. Pentru că… Adina a avut dreptate. M-am îndrăgostit… de Torino. Din oraşul golaş, rece de odinioară… „Il piccolo toro”… a ajuns să-mi încălzească sufletul! În cele 5 luni de prezenţă… ne-am cunoscut treptat, El prinzînd de la o zi la alta mai multă culoare, mai multă viaţă… eu învăţând să aştept, să simt, să accept, să descopăr. Şi nu m-a dezamăgit! L-am străbătut la pas (ok, nu am reuşit chiar tot)… şi m-am încărcat cu amintiri dragi sufletului!!!

Cu o zi înainte să plec… m-au oprit, pe o străduţă, două tinere: *Excuse me! Do you know where is the Faculty of Letters and Philosophy?! We are Erasmus students and…* . S-au oprit când mi-au citit zâmbetul şi ochii lucind: Is right behind you… Good luck!… Mi-am continuat plimbarea… pufnind în râs: Bun venit, „Ioana” şi „Adina”!!!…

EU ŞI *CELĂLALT* – ÎNTRE STEREOTIPURI ŞI EXPERIENŢA PERSONALĂ

Andra Arseni

Tot mai mult vorbim astăzi despre problema minorităților, despre stereotipuri și modul de a privi o altă cultură, o altă etnie. Postmodernismul a atras după sine această problematică, deoarece astăzi vorbim despre toleranță și acceptarea diversității, iar instituțiile europene și cele de stat implementează proiecte prin care populația să fie educată în aceste scopuri. Și totuși, putem oare vorbi astăzi despre o acceptare totală a celuilalt, fără a-l obliga să devină ca noi?

Stereotipurile reprezintă o serie de etichetări pe care le facem în mod particular față de un anumit grup, pentru că nu reușim să înțelegem diversitatea într-un mod profund. Oamenii sunt determinați să funcționeze pe baza unor imagini din mintea noastră. Complexitatea mediului în care trăim ne impune să facem selecții severe. Astfel atribuim celuilalt un anumit tip de comportament, un sens vorbelor lui etc. pentru că îl încadrăm într-o anumită categorie.

Seinfeld şi comunicarea interculturală

Cu puțin timp înainte am văzut un episod din celebrul serial „Seinfield" în care era tratată problema minorităților de pe teritoriul statului american, bineînțeles într-o manieră comică. Pentru a povesti în fapt ceea ce mi-a atras atenția în mod special trebuie să povestesc foarte pe scurt episodul în cauză.

Jerry Seinfield se duce acasă la amica lui Elaine Benes, unde știa că s-au adunat toate prietenele acesteia din urmă pentru a juca bridge. Acolo putea, în sfârșit, să se întâlnească cu o femeie pe care dorea de mult să o invite în oraș. Pentru a părea un bărbat darnic față de prietena lui Elaine (scopul era să le „dea gata" pe toate prietenele lui Elaine pentru a arăta ce bărbat bun este el cu oamenii la care ține), îi aduce acesteia un cadou: statuia unui indian. Doar că prin acest cadou nu și-a atins nici pe departe scopul, fiindcă tocmai persoana care îl interesa era la origini indiancă („native american"), iar aceasta s-a simțit jignită la vederea acelei statui și a plecat acasă. Dându-și seama de gafa pe care a făcut-o, Jerry o sună și îi explică de fapt că acel cadou nu era o glumă la adresa ei și ca semn de împăcare o invită în oraș. Ea acceptă invitația și se duc amandoi să cineze. Nemaifiind sigur unde se afla restaurantul la care voiau ei să meargă, Jerry întreabă un poștaș dacă știe adresa unui anumit local chinezesc. Întâmplarea face ca poștașul să fie un chinez care s-a simțit lezat de întrebarea lui Jerry și l-a acuzat de faptul că face discriminare, deoarece dacă el e chinez nu înseamnă că trebuie să știe unde se află toate restaurantele chinezești. Jerry a încercat să îi explice că l-a întrebat pentru simplul fapt că era poștaș și ar fi trebuit să cunoască mai bine zona în care se aflau. Dar, pentru ca lucrurile să înrăutățească situația și mai mult,

dintr-un taxi strigă spre Jerry, prietenul lui, Kramer care între timp luase statuia cu indianul de la Elaine și îl ducea acasă. De pe geamul taxiului, Kramer, entuziasmat de noua achiziție, a început să mimeze strigătul de luptă specific indienilor americani. Acesta a fost motiv suficient pentru ca partenera lui Jerry să-l lase baltă, crezând că de fapt el chiar era o persoană care discrimina minoritățile.

Imaginea *celuilalt* în oglinda retrovizoare

Lucrul asupra căruia vreau să atrag atenția prin relatarea acestui episod este faptul că uneori grupurile etnice de pe teritoriul unui stat, fiind conștiente de faptul că se află în minoritate, se simt discriminate de majoritari, fără a avea mereu motive întemeiate. Într-un fel, existența unui număr mare și variat de grupuri etnice duce la o tensiune neîntemeiată care slăbește eforturile de interrelaționare dintre minoritari și grupuri. Se dezvoltă un fel de fobie a minoritarului față de majoritarul despre care are impresia că oricând îl poate pune într-o postură înjositoare. Simplele obiecte sau întrebări pot fi percepute de un etnic minoritar ca fiind acuze sau glume de prost – gust la adresa sa.

Se creează un set de stereotipuri legate de celălalt mai „mare", deoarece dacă ai avut vreodată cunoștințe legate de faptul că etnia din care provii nu este bine văzută de o parte a populației pe al cărei teritoriu locuiești, tinzi să extrapolezi credința greșită asupra întregii populații. Și lucrul acesta îl spun și din propria experiență. Știam înainte să ajung în Italia că românii nu au o imagine tocmai pozitivă în acel stat și, de cele mai multe ori, când inițiam o discuție cu italienii, primul meu gând era cum vor reacționa când le voi spune că vin din România și ce „arme-argument" să pregătesc pentru a-mi apăra etnia de relele – credințe. Totuși am fost plăcut suprinsă să descopăr că lucrurile nu erau chiar atât de grave pe cât mi le imaginasem eu și am dat peste mulți oameni care, contrar așteptărilor mele, aveau o părere bună despre „Romania" și „Bacău".

Eu și celălat. Radiografia experienței personale

Timp de cinci luni am locuit în orașul Torino (Italia) ca student Erasmus. Această experiență o pot cataloga astăzi mai mult prin impactul cultural pe care l-a avut, decât prin cel educațional. Universitatea din Torino este una dintre cele mai cunoscute din Italia și anual primește sute de mii de studeți în regim Erasmus sau veniți prin alte programe din țări de pe alte continente. Am avut astfel șansa să cunosc oameni din Germania, Norvegia, Brazilia, Bulgaria, China, Spania, Coreea, Chile, Belgia, Marea Britanie, Maroc, Etiopia etc. Nu cu toți am avut timp să interrelaționez până

la punctul de a deveni prieteni. Cu o parte din cei pe care i-am cunoscut am schimbat abia câteva vorbe. Voi încerca să reliefez câteva stereotipuri pe care eu le aveam despre cei cu care am avut şansa să interrelaţionez mai mult. Este mai degrabă o schemă a unui raport stereotipic „EU – CELĂLALT” pentru că nu am avut timpul necesar să-i cunosc pe aceşti oameni atât de bine, iar la momentul interacţionării nu am analizat aceste fapte. Ele au venit cumva a posteriori experienţei, când am început să studiez despre comunicare interculturală şi toate problemele pe care aceasta le ridică.

Despre germani ...

cred că sunt un popor iubitor de ciocolată şi mari băutori de bere. Andreas şi Phil sunt din Dortmund, Germania. Într-una dintre discuţiile noastre, în care încercam să ne cunoaşte mai bine, am spus: „desertul meu preferat este ciocolata şi dintre băuturile alcoolice prefer berea”. A fost de ajuns pentru ca cei doi să cadă imediat de acord cu mine, în special Phil care era un adevărat gurmand şi la cuvântul „ciocolată” avea deja o licărire în ochi. Mai ştiam despre nemţi faptul că sunt persoane nu neapărat zgârcite, dar „cu simţul banului” lucru dovedit de cei doi prin faptul că, de exemplu, preferau să cumpere lucruri puţin mai scumpe, în ideea că pot fi folosite mai mult timp – un fel de investiţie pe termen lung. Deşi aveam impresia că sunt oameni foarte calculaţi şi oarecum rigizi, imaginea asta a fost parţial adevărată – unul dintre ei era mai glumeţ, îşi dădea frâu gândirii mai uşor, în timp ce celălalt într-adevăr era mai calculat şi rareori se dădea „în petec” făcând glume mai îndrăzneţe sau având o atitudine mai puţin calculată – poate şi din cauza profesiei pentru care se pregătea, cea de medic (oare am căzut în capcana unei prejudecăţi despre medici?).

Brazilia

Când am auzit că în casa în care stăteam locuia şi o braziliancă, prima dată mi-am imaginat o tânără cu forme voluptoase, tenul uşor măsliniu, ceva în genul femeilor pe care le vezi la televizor în parade sau în filme (deşi în filme, trebuie să recunosc că nu toate au formele acelea de invidiat). Totuşi am rămas cu această impresie, greşită se pare, despre femeile brazilience. Cel puţin tipa care stătea cu noi în casă era total opusă imaginii mele: înaltă, cu un trup mai degrabă bărbătesc şi cu o figură nu prea drăguţă, aproape caricaturală. Şi am mai văzut şi alte brazilience care nu corespundea întocmai imaginii mele despre femeia braziliancă. Dar una dintre credinţe mi-a fost verificată: aceea că bărbaţii sunt iubitori de fotbal până în maduva oaselor, adevăraţi microbişti care urmareau meciurile echipelor favorite din Brazilia, chiar şi la orele cele mai târzii.

Din Norvegia...

sunt Joachim şi Elleen, amândoi studenţi la Facultatea de Ştiinţe Economice. În ceea ce priveşte aspectul lor fizic, nu am fost mirată: oameni cu tenul alb ca laptele. Poate Joachim mi s-a părut puţin ieşit din „peisajul imaginaţiei mele" pentru că are părul negru şi ochii căprui, dar ea are niste ochi albaştri ca cerul, părul blod deschis, culoare naturală. Credeam despre ei (ce-i drept aici e mai degrabă vorba despre o prejudecată, decât despre un stereotip) că sunt un popr rece, care nu îşi arată sentimentele prea mult. O credinţă şi adevărată şi nu prea, dacă stau bine să mă gândesc. De fiecare dată când ne întâlneam ne pupam şi

ne îmbrățișam, sunt oameni care râd cu „gura până la urechi”, le place distracția și să fie înconjurați de oameni, fac glume, poți atinge cu ei și subiecte mai profunde legate de viața personală, bineînțeles păstrând măsura bunului-simț.

Italia...

Nu pot să trec cu vederea tocmai credințele pe care le aveam despre italieni, că doar ei au fost gazda mea. În primul rând, trebuie să recunosc că prima grijă a fost cu referire la faptul că italienii au „un dinte” împotriva românilor și îmi era teamă ca din această privință îmi va fi greu să ma acomodez cu noua viață. A fost o teamă alimentată și de cei care locuiesc sau care au fost pe acolo și mereu îmi puneau în vedere acest aspect, ca să nu mai vorbim despre știrile din mass media care făceau să pară situația și mai gravă. Totuși, lucrurile nu stau chiar așa. Cu vreo două excepții, niciun italian nu a avut nimic de comentat cu privire la etnia mea și nici nu făceau comentarii cu subînțeles. Ba chiar încercau să vorbească și ei românește, folosindu-se de câteva cuvinte pe care le-au prins de la prietenii lor români. Poate am fost eu mai nororcoasă decât alți români, dar, sincer nu am rămas cu niciun gust amar din această privință.

Un alt stereotip legat de italieni este acela că în afară de limba maternă nu știu să mai vorbească nicio altă limbă. Lucru adevărat în mare parte, nu chiar în totalitate. Foarte puțini știu să vorbească cât – de – cât în engleză, în special tinerii, iar unii, nu prea mulți ce-i drept, se mai descurcă în franceză sau spaniolă. În rest... M-a amuzat o întâmplare din tramvai. Un grup de turiști din India mă întreabă dacă vorbesc engleză. Le zic că da. Apoi mă roagă să le explic cum să ajungă într-un anumit loc. Le spun că nu sunt sigură, pentru că și eu sunt străină, la care aud exclamația de la unul dintre turiști: „Păi mă miram eu că știți să vorbiți engleză!”.

Mâncarea. Nu știam că sunt un popor atât de „hrănace”. E adevărat că aveam cunoștințe de faptul că mănâncă multe paste, ceea ce e foarte adevărat. Dar pe lângă acest fel de mâncare mai au multe altele. Supa lor se numește *minestrone* și este o fiertură de zarzavaturi, iar un desert

comun este salata de fructe *macedonia.* În rest, oriunde te plimbi pe stradă e imposibil să nu vezi un om mâncând ceva cu poftă. Pe lângă faptul că își respectă cu sfințenie cele cinci mese (două gustări și trei mese principale) fie că sunt la muncă, fie că sunt acasă. Eu credeam înainte că doar Belgia și Elveția produc ciocolată foarte bună, dar se pare că Torino este un oraș celebru pentru ciocolata pe care o produce. Și tind să cred că e adevărat, calculând câte laboratoare de ciocolată găsești pe acolo. Și la capitolul produse de patiserie stau la fel de bine.

În ceea ce privește învățământul, aveam părerea greșită că nu e la fel de serios ca la noi. Dar nu este adevărat. Sunt foarte serioși cu privire la acest aspect. Studentul abia reușește să primească nota maximă, e un lucru care se întâmplă rar. Trebuie să demonstreze că și-au însușit foarte bine informațiile și că au citit bibliografia pe care profesorul a recomandat-o.

În concluzie...

Propria mea experiență nu scoate în evidență stereotipuri cu o încărcătură negativă foarte mare. Sunt totuși niște credințe pe care la un moment dat le-am avut despre o altă etnie. Unele dintre ele mi s-au adeverit, altele mai puțin și altele deloc. Consider că în raportul EU – CELĂLALT este important să începi să-l cunoști pe cel de lângă tine, începând cu lucrurile comune, poate nu foarte importante. Este un pas. În cinci luni de zile nu am putut să cunosc oamenii în profunzime, mai ales că nu ne-am întâlnit zilnic. Sunt doar câteva observații pe care le-am extras din conversațiile purtate la o cafea sau când mergeam la o scurtă plimbare. Important este că am reușit să am o conturată o imagine despre cum sunt și ceilalți.

Exerciţii (de)construcţie

O nouă expoziție de fotografie, producţie a Atelierului Studenţesc de Comunicare (AS.com_ub.ro) a fost găzduită de simezele din corpul C, etaj I, al Universităţii „Vasile Alecsandri" din Bacău, la Facultatea de Litere, începând cu data de 20 aprilie 2012. Vernisarea ei a coincis cu Sesiunea de comunicări ştiinţifice a studenţilor, „Modele pentru un dialog continuu", aflată la cea de-a IX-a ediţie. Studentele de la Comunicare şi relaţii publice, anul al II-lea, Maria Bianca Zamfir, Mariana Tamaş şi Oana Pruteanu au propus un montaj de imagini, fotografii realizate în Bacău pe diferite teme: statui, biserici, case memoriale şi muzee. Imaginile sunt destructurate şi recombinate după imaginaţia autoarelor sub forma unor ***Exerciţii (de)construcţie****, „tehnică" ce dă şi titlul expoziţiei.*

Pentru noi a fost ca un joc din care ne-am dat seama de ce suntem în stare atunci când ne lăsăm purtate de imaginaţie. E impresionant să vezi câte poţi realiza prin acest exerciţiu de (de)construcţie şi de (re)construcţie. Îl recomandăm tuturor! Au fost câteva zile de muncă, dar sperăm că rezultatul - cele 27 de fotografii pe care le-am realizat - va fi pe măsura aşteptărilor celor care ne vor privi creaţiile. Dacă v-am trezit curiozitatea, vă aşteptăm să vedeţi expoziţia, care are, desigur, intrare liberă.

Singura condiţie este ... să nu lăsaţi speranţa la intrare !

Maria Bianca Zamfir

@ AS.com_ub.ro

„Sunt singur, şi mă duce-un gând...”

„Și pe lume plumb de iarnă s-a lăsat...”

Decor de doliu, funerar…

EUROOPTIK

Fotografiile care ilustrează acest număr au fost incluse în expoziţia „Exerciţii (de)construcţie”, 2012.

Concepţia fotografică, selecţia şi prelucrarea imaginilor a fost realizată de

Maria Bianca Zamfir

Mariana Tamaş

Oana Pruteanu

în cadrul

AS.com_ub.ro

SUMARUL REVISTEI

Alexandra Corolea 5
O MESERIE A DUBLULUI CÂŞTIG

Ana-Nicoleta Crăciun 7
ALTERITATEA FEMININĂ ÎN VIZIUNEA LUI

Elena Ciobanu 9
DIALOG CU PROPRIUL EU

Ioana Pepelia 14
ERASMUS, O EXPERIENŢĂ DE VIAŢĂ, DE CUGET, DE SIMŢIRI

Andra Arseni 19
EU ŞI *CELĂLALT* –
ÎNTRE STEREOTIPURI ŞI EXPERIENŢA PERSONALĂ

EXERCIŢII (DE) CONSTRUCŢIE 23